

Rusland.

PETERSBURG, 26 december.

Volgens een besluit des Keizers zal, daar de turksche oorlog geëindigd is en reeds algemeene maatregelen tot terugzending der turksche krijgsgevangenen genomen zijn, aan de turksche onderdanen, die om handelszaken in onze provincien gekomen zijn, een vrij verblijf, waar zij maar verkiezen, toegestaan worden.

Oostenryk.

WEENEN, 30 december.

Hare keizerlijke hoogheid de aartshertogin *Henriette*, gemalin van zijne keizerlijke hoogheid aartshertog *Karel*, is gisteren nacht om één uur overleden.

— Volgens brieven uit Modon, was aldaar den 16 november bij het invallen van den nacht en bij eenen hevigen wind, brand ontstaan in een huis, door grieksche kooplieden bewoond. Zonder de spoedige hulp van de aldaar in garnisoen liggende fransche militairen, zou daaruit ligt hetzelfde ongeval hebben kunnen voortvloeijen, als onlangs te Navarino. De soldaten van de artillerie en van het korps ingenieurs hebben zich vooral onderscheiden door den moed, aan roekeloosheid grenzende, waarmee zij de reeds gedeeltelijk in vlam staande gebouwen beklommen, om den brand te blusschen. Op het eerste alarm was de generaal *Schneider* zelf toegesnel, om bij het blusschen de noodige bevelen te geven. Ondanks de grootste inspanning, zijn verscheidene gebouwen in de asch gelegd, en hebben moeten omvergerukt worden, om grooter gevaar voor te komen.

Nederlanden.

's HEERTOGENBOSCH, 11 januarij.

Bij gelegenheid der nieuwjaarswenschen heeft de Koning van Frankrijk aan den heer burggraaf *H. d'Abencourt*, den oudsten der presidenten van het hof van rekening, geantwoord:

— Met het meeste genoegen ontvang ik de uitdrukking der gevoelens van mijn hof van rekening; hetzelfde is mij geene dankzegging verschuldigd voor mijne pogingen om de orde in de geldmiddelen daar te stellen; maar het verdient mijne erkentenis voor de ondersteuning van mijne verlangens. — Gij, mijne heeren, verkrijgt meer en meer regt op mijn vertrouwen en achting door uwe naauwgezetheid en moed in het volbrengen van uwe gewichtige ambtsbetrekkingen. — Ik hoop, dat wij met er tijd de zware last zullen kunnen verligten, die mijn volk drukt. — De orde, die ik verlang, dat men in alle gedeelten van den dienst daarstelle, geeft mij het zeker vertrouwen, dat men dat doel zal bereiken. — Dit is de vurigste wensch van mijn hart.

Zoo sprak de Koning in een naburig rijk tot zijne rekenkamer! Hoe wenschelijk zoude het wezen, dat eene dergelijke taal overal en bijzonder in dit rijk konde gevoerd worden. — Het is in Frankrijk, dat geene belastingen, van welken aard ook, mogen geheven worden, dan volgens eene wet, en deze zijn dienvolgens ook bij het hof van rekening bekend. Het is bij dit hof, dat wordt nagegaan, of de bestaande wetten op dit onderwerp worden nagekomen; of de verschuldigde belastingen ingevoerd en behoorlijk worden verantwoord, en tevens ook of er geene onwettige worden geheven; want het zijn niet alleen de uitgaven, maar ook de ontvangsten, die bij het hof van rekening moeten worden geregtvaardigd. Wanneer dat hof, bij ontdekking van afwijkingen ten deze, de schuldigen niet tot hunne verplichtingen te regt bragt, en met eene aanhoudende zorg daarvoor waakzaam was, zoude hetzelfde de plechtige erkentenis van den Koning niet verdiend hebben. — Men heeft in dat rijk geene *masse noir*; geene geheime geldmiddelen, alles moet volgens de bestaande wetten verantwoord, en tot de geringste som voor het oog van den wetgever worden opgelegd.

Maar hoe is het daarmede in dit rijk gelegen? Eenige der belasting-wetten zijn door koninklijke verordeningen van gedaante veranderd, en andere worden door besluiten geheven; de invordering en verantwoording is aan eene bijzondere maatschappij opgedragen; op het doen van rekening zijn geene behoorlijke voorschriften bepaald; de algemeene rekenkamer wordt bijna overal uitgesloten, en hare werkzaamheden tot het registreren en teekenen van ordonnantien of mandaten beperkt. —

Van zoo eenen aanzienlijken tak van 's rijks financiën, als aan het *amortisatie-syndicaat* is toevertrouwd, en van de administratie, die aan hetzelfde van tijd tot tijd al meerder worden opgedragen, kan of mag de rekenkamer geen kennis nemen; en hoe zoude deszelfs gedrag worden opgenomen, wanneer dezelve zoodanig wilde handelen, om een antwoord te verdienen, als aan het hof van rekening te Parijs is toegevoegd, ja durven wij vragen, is hetzelfde in de mogelijkheid, om het bepaalde bij de wet van den 21 juni 1820, te doen nakomen? en eindelijk hoe wordt aan het bepaalde bij art. 128 der grondwet voldaan? In Frankrijk kunnen de leden der kamers inzage bekomen, tot zelfs van de geringste uitgaven, en alhier wordt aan dezelve eenen staat overgegeven, jaarlijks in eenen anderen vorm gegoten, en waarvan, volgens de getuigenis van diegenen, welke daarover kunnen oordeelen, de eene al meer als de andere verward is, en alle te zamen niet veel beteekenen.

— Wij hebben met belangstelling vernomen, dat de heer staatsraad van *Crombrugge*, burgemeester der stad Gent en lid van de tweede kamer der staten-generaal, voor zijne benoeming als gouverneur der provincie Antwerpen bedankt heeft. — Hierdoor heeft deze magistraat, die door alle Gentenaren betreurd zou zijn geworden, blijken gegeven van zijne gehechtheid aan zijne geboorteplaats, en van den prijs welken hij stelt, om in deze gewichtige oogenblikken de tweede kamer, waarin hij bij zijne laatste herkiezing met éénparigheid van stemmen geroepen was, niet te verlaten, maar in het belang van het algemeen goedgeoordeeld heeft, dat zijne tegenwoordigheid nuttig kon zijn aan de op handen zijnde beraadslagingen over de wetboeken, de wetten op de drukpers; het onderwijs, enz.

— Wij vernemen van zeer goeder hand, dat vele burgemeesters onzer provincie zich met de ministeriële boodschap van den 11 december niet zullen vereenigen; het stelsel van het manifest nopens de ministeriële verantwoordelijkheid heeft deze achtbare ambtenaren weêrhouden, wij hebben velen onder hen hooren uitroepen, dat, indien het zoo was, eene willekeurige regering boven de onze verkieslijker zoude zijn en dat de grondwet niets anders is dan eene wezenlijke herschenschim.

(*Courrier de la Sambre.*)

— De burgemeester van Haut-Fays heeft den 24 december eene soort van manifest aan de deuren der kapel doen aanplakken, waarbij hij de ingezetenen uitnoodigt, om niet te petitioneren, doch zijne pogingen zijn vruchteloos geweest; bijna alle hebben de onderscheidene verzoekschriften geteekend.

— De *Namurois* in een artikel, hetwelk de *Gazette des Pays-Bas* beleefdelyk heeft overgenomen, is van gevoelen, dat men nog niet genoeg gedaan heeft; hij verlangde, dat men de boodschap in tegenwoordigheid eener groote menigte voorlas en aanplakte; wij verlangen daarenboven, dat dezelve op koperen tafelen worde uitgesneden, en dat al de burgers, zoodra zij om eenen post vragen, verplicht worden dezelve geheel van buiten op te zeggen.

(*Courrier des Pays-Bas*)

— Eenige personen, die op alles letten, hebben opgemerkt, dat al de jaren, waarvan de cijfer uitgaat op 9, te rekenen van 1709 tot 1829, eene strenge koude hebben opgeleverd.

— Mr. de bisschop van Doornik heeft den 6 dezer in zijne hoofdkerk gewijd, 8 priesters, 4 diakenen en 4 sub-diakenen. Zijn hoogerwaarde heeft te gelijker tijd de kleine orden toegediend.

— Onze lezers zullen met een levendig genoegen vernemen, dat Mr. de bisschop van Gent aan de geestelijkheid van zijn bisdom eene circulaire gezonden heeft, om aan dezelve de opening van zijn seminarie aan te kondigen en haar kennis te geven van het plan, volgens hetwelk de studien daarin zullen georganiseerd worden. Dit plan is ons voorgekomen uitgebreid en zoodanig te zijn, als men het van den verlichten ijver van onzen waardigen prelaat moest verwachten. Men betreurt het, dat het gebrek aan een geschikt lokaal niet veroorloofd heeft, om in onze stad de lessen voor het onderwijs in de *humaniora* te openen: deze studien zullen provisioneel te St. Nikolaas en te Roeselaere gedaan worden, beginnende voor de eerste dezer steden den 14 dezer en voor de tweede, ten naaste bij op hetzelfde tijdstip.

Te Gent zal het onderwijs in het seminarie, de volgende cursus bevatten, welke wij, met derzelve onderdeelen, volgens de circulaire, opgegeven.

Wysbegeerte: logica en metaphysica; — natuurregt; — mathesis; — physica.

Godsleer: twee cursus in de moraal en één in de dogmatiek; — schriftuur; — kanoniek regt; — kerkelijke geschied-

groote; — gelyke welspreekendheid, — en de hebreeuwache letterkunde.

De opening der lessen is bepaald op den 20 dezer.

(Catholique.)

— Wij vernemen met zekerheid, dat Hilvarenbeek met petitioneren ook niet is achterwege gebleven. Reeds voor eenige weken is van daar eene petitie tot herstel der grieven aan de Tweede kamer der staten-generaal opgezonden en door velen, waaronder verscheidene voorname ingezetenen, onderteeekend.

— De hoogerw. heer Burg, nieuw bisschop van Metz, is den 31 december aldaar aangekomen, en aan het bisschoppelijk paleis, hetwelk in gereedheid gebragt was om hem te ontvangen, afgestapt.

— In de Vereenigde Staten telt men 27 meldenswaardige bevaarbare kanalen. Van dezen worden er reeds 17 sedert langen of korten tijd bevaren, en 10 zijn nog niet voltooid, doch zullen dit spoedig zijn. Het kortste kanaal heeft eene uitgestrektheid van drie engelsche mijlen, het langste daarentegen, namelijk het Hudson- en Erickanaal, 393 mijlen. Nadat de kanalen, waaraan thans gearbeid wordt, en van welke vier eene aanmerkelijke lengte, namenlijk 265, 296, 306 en 360 mijlen hebben, voltooid zijn, zullen die 27 kanalen gezamenlijk over eene uitgestrektheid gronds loopen van omtrent 3800 engelsche mijlen.

Is het waarheid, dat de met den dood worstelende *Bredasche Courant* in hare laatste oogenblikken zich met den DIEPSTEN eerbied tot het gouvernement heeft gewend, ten einde uit het milde oogenblikken onderstand te erlangen, om in het leven te kunnen blijven en niet het lot van *Janus* te moeten ondergaan?

Is het waarheid, dat het verzoekschrift is gedeclineerd en geworpen van de hand in zoo verre, dat men, uit belooning voor de bereidvaardige en kruipende gedienschtigheid, welke de eervoorwaardige redactie aan den dag legt, toch voor honderd abonneminten te gelijk heeft ingeschreven?

Zoo dit waarheid is, dan zullen wij uit dat 1/2 courantje 'sweeks, dat thans wel ongeveer drie honderd abonneminten telt, nog wat bezwaarte vleijerij en weldra uit dankbaarheid eene vercediging omtrent het nuttig besteden der fondsen van de nationale nijverheid te wachten hebben; *Libry Baguano* zal vercedijkt en de *Sentinelles* tot aan den hemel toe verheven worden.

— Onder een aantal *lasse gedachten*, welke de *Byankorf* mededeelt, vindt men de volgende hier niet ontoepasselijk:

DAGBLADEN. Hoe medelijdenswaardig is een *Dagbladschryver*, wiens taak het is de ministers te prijzen! verbeeld u eens, hoe zwaar het zulk eenen man moet aankomen iederen morgen zijne pen te punten, om eene feil te bewimpelen, of eene *ongerechtigheid* te *regtraardigen*; edoch de arbeider moet immers ook zijn slagloon verdienen, en in het zweet zijns aangezichts, een met doornen en distelen bezaaid land beploegen.

— De onder ministeriële dwingelandij gebukt gaande *dagbladen* hebben zich tot werktuigen van onderdrukking en slavernij laten gebruiken; zie daar het sterkste bewijs, hoe gevaarlijk het is, hen onder het juk te willen brengen.

(Corhière, vóór dat hy minister werd.)

— Zij, die de *dagbladen* vreezen, zijn even als de dieven die het licht der lantaarnen schuwen. (Zie lager Deballotering.)

Het volgende stuk is aan de redactie van den *Courier de la Presse* toegezonden.

VERGELIJKING

TUSSEN EENEN MINISTERIËLEN EN EENEN CONSTITUTIONELEN.

Ik hoorde onlangs zeggen, dat zoodanig ambtenaar ministeriële en zoodanig ander constitutioneel was. Ik had deze benamingen reeds eerder hooren bezigen; maar ik verleende daaraan niet veel aandacht. Ditmaal echter vroeg ik nadere inlichtingen, en men antwoordde mij:

Het doel, het gedrag en de aangewende pogingen, alles is bij den ministeriëlen en constitutionelen tegenstrijdig.

De ministeriële beoogt in eene publieke bediening niets dan zijn eigen belang; hij bestiert alles derwaarts. Hij ziet daarin niets dan emolumenten of den eerbied, dien hij zich verbeeldt op zijnen persoon te zien komen. Hij zoude gaarne zien, dat men jegens hem even slaafsch was, als hij zulks is jegens diegenen, welke hij als zijne hoofden beschouwt.

De constitutionele heeft geen ander doel dan het welzijn zijner medeburgers, hij zoekt niets voor zich zelve: hij beschouwt de emolumenten van eene bediening, als eene schadeloosstelling, welke het publiek hem betaalt voor den tijd, dien hij voor hetzelfde opoffert. Zijn grondbeginsel is, dat de mensch een te voorkeemlijk wezen is, om aan zijnen natuurgenoot onderworpen te worden, als mensch ziet hij noch onderdaan, noch oversten.

De ministeriële gehoorzaamt kruipende en beveelt met hoogmoedigheid. De studie der wetten houdt hem zeer weinig bezig; hij heeft hem genoeg eene oppervlakkige kennis te hebben, om te volstrekt vreemd te schijnen met de tot zijnen staat behoorende noodzakelijke kundigheden. Het is zijne wet zich blindelings aan de magt te onderwerpen. Het zijn niet de wetten, welke hij wilsverklaringen van diegenen, welke hem van nut kunnen worden, welke den regel zijner oordeelvingen uitmaken.

De constitutionele gehoorzaamt of beveelt niemand. Hij gehoorzaamt alleen aan de wet, en hij beveelt niet anders dan in naam

der wet; hiervan maakt hij zijne espige studie. Hiervan maakt hij den regel zijner besluiten, zonder dat de aanzoeken der magt eenigen invloed op hem hebben.

De ministeriële vleit, om zijn doel te bereiken, diegenen, welke hem van dienst kunnen zijn. Maar zijne handelingen jegens hem duren niet langer, als hij meent daarin eenig voordeel te vinden. Hij zoekt zijne laagheid te verheffen; de bevelen der magt zijn de regel van een ministeriël geweten. Hij doet alles wat hij kan tot derzelve uitvoering. En, indien het in zijn vermogen was, zoude hij de deugdzaamste en geleerdste mannen aan dezelve opofferen, die zich tegen de willekeurverzetten, en zoude vervolgens de stem van diegenen trachten te verdooven, welke er de slagtoffers van zijn.

De constitutionele, vleit niemand. Indien hij de achting zijner medeburgers begeert, wil hij dezelve niet anders, dan langs het pad der deugd behalen. Hij vindt in zich zelve den regel van zijn geweten. Hij wil niemand opofferen. Hij wil voor den ministeriëlen zelve eene vrijheid, welke deze zoekt te verdooven.

Vervolgens kwam het gesprek op de regterlijke organisatie. Ik vroeg: zal deze constitutioneel of ministeriël zijn? wij verlangen het eerste, maar wij vreezen het laatste, was het antwoord.

Men scheidde van een; en ik meende wel, dat ik, indien ik te kiezen had, aan een constitutioneel gouvernement de voorkeur boven een ministeriël zoude geven.

6 Januarij 1830.

Welk verspreid misnoegen onder de Nederlanders! Wie verwekken de tweedragt onder de rustige ingezetenen! Wie zouden verantwoordelijk zijn, indien de algemeene rust, hetgene God verhoede, gestoord werd? zij, die de grondwet verkrachten, die de regten der natie ondermijnen, de godsdienstige vrijheid, ondanks deszelfs waarborgen, bestormen, het regt der natuur durven schenden, en het grootste gedeelte des volks, onder het voorregten van verre het kleinste gedeelte, *by gelyke aanspraak op de wet*, willen doen bukken, of zij, die door geen geweld, geene harde bejegeningen, geene ongepaste uitdrukkingen, na langdurig geleden ongelijk, maar door ootmoedige verzoekschriften, met doorslaande bewijzen en sprekende daadzaken van verduurde mishandeling en krenking hunner regten, zich tot de verdedigers van Neêrlands wetten wenden, om eenmaal regt te verwerven? Slechts *zy alleen*, die hunne reden door vooroordeelen verduisteren, door ambtziekte bedwelmen, door onverschilligheid in hunnen godsdienst en onvervreemdbare regten gekluisterd houden, kunnen deze vragen, ten nadeele der smeekenden en de wet inroependen, *met verguizing van hun geweten*, beantwoorden. Ee, helaas! dit geschiedt in het vrije Nederland, bij eene der beschaafde natiën van geheel den aardbodem! De smeekende *onderdrukte* wordt om zijn *smeeken* gehoond en daarom verdacht gehouden van het zaad des oproers te zaaijen! Kan dit door rustige ingezetenen, door getrouwe onderdanen des Konings, door vrienden van vaderland en vrijheid, onder de bescherming der volksvertegenwoordiging en eene gewaarborgde grondwet, die zij in hunne verzoekschriften hebben ingeroepen, met een onverschillig stilzwijgen beantwoord worden? Moeten zij den naam van oproerigen, van dweepzuchtigen, van misleiders des volks dragen, omdat zij hunnen godsdienst en hunne regten aan de klauwen der overheersching, door smeekschriften, willen onttrekken? omdat zij, *in vryheid geboren*, de ketenen der slavernij willen afweren, door middelen, die hen wet en regt aan de hand geeft? omdat zij aan de regerende dynastie en aan de rust des vaderlands verknocht, datgene willen afkeeren, hetwelk de grondzuilen van het gansche staatsgebouw ondermijnt? Geen wonder, dat eene algemeene verontwaardiging zoo vele duizende teekenaren van verzoekschriften getroffen heeft! — Dit moest aan de onschuld nog ten deel vallen, om verzoekschriften als oproerige libellen te beschouwen, en hiertegen eene dreigende houding aante nemen, om, *ware het mogelijk*, vrees te verwekken en alzoo regt en vrijheid te verstikken. — Dit moet met gelatenheid verdragen en met rust en redenen wederlegd worden; — de onschuld behoeft zich door geen geweld te verdedigen; — alle valsche aantijgingen kaatsen van haar glimmend schild op hunne vijanden weder; — haar moed word slechts bij meerdere bestorming eindelijk de schrik zelf des aanvatters. Troost u dan, teekenaren der verzoekschriften! uwe rustige gedragingen bij onverdienden blaam, zullen den vader des volks, op uwe regtmatige aanvragen, niet zonder genoegdoening doen nederzien; deze zal overdreven ijver der ambtenaars beteugelen, gewaande vrees van onrust, door lage vleijers bij publikatie als verwezenlijkt, als bewijzen hunner vuige vleijerij met den laster op onschuldigen erkennen, en in de ondertekenaren der verzoekschriften niet dan getrouwe en rustige onderdanen vinden. — En welke vrees zoude hen kunnen bekruipen, die een regt uitoefenen, hetgeen hun de grondwet waarborgt? — Het vragen is aan *slaven* niet, veel min aan *Nederlanders* ontzegd. — Geene bedreigingen zullen mij immer van het inroepen mijner regten afschrikken. — Geene verordeningen, die mijnen godsdienst, onder dien van anderen, bij gelyke bescherming der grondwet, willen klauwen, zullen door mij geëerbiedigd worden. — Geene scholen, waar ik mijne kinderen aan leerstellingen, strijdig met den R. K. godsdienst, of niet het regt, mij door de natuur zelve gegeven, moet wagen, zullen immer door

hen betreden worden. Ik zal het mij altijd eenen pligt achten, dat door *mond* en *pen* te vragen, en te verdedigen, wat ik als het beste erfdeel aan mijne kinderen kan nalaten, dat is *godsdiens*t en *vryheid*. — Deze zijn mij oneindig meer van waarde, dan alle ambten en eertitels. — En moet ik eens onder de verdachten, met deze grondbeginselen beziel, geplaatst worden, o! dan zullen overtuiging van wel gedaan te hebben, en het recht mij ter zijde gaan, en de godsdienst zal mij die vertroosting geven (daar ik in dat geval niet vatbaar voor vrees ben), welke mij niemand zal kunnen onthemen.

Een Petitionaris.

In een werkje, dat dezer dagen is nitgekomen, houdende *aanmerkingen van eenen petitionaris over de boodschap van den Koning*, wordt onder andere verhaald, dat bij de oproeping der generale staten te Tours, bij gelegenheid van de komst van *Karel VIII* tot den troon van Frankrijk, onder het regentschap van zijne oudste zuster, *madame de Beauvais*, deze vergadering met buitengewone pracht, in tegenwoordigheid van den Koning, geopend werd, en dat de kanselier, in zijnen naam het woord opnemende, zijne redevoering begon met te verklaren, dat de Koning de staten had doen vergaderen.

1°) Om de uitverkorenen der natie te zien en om zich aan hunlieden te vertoonen.

2°) Om aan hunlieden zijne inzichten en voornemens mede te deelen en hen deelgenoot van zijn bestuur te maken. — Hij legde wijders voor hen open, al hetgene hij reeds voor het algemeen welzijn gedaan had, als: het behoud van den vrede; de wegzending der zwitzers; vermindering van de belastingen enz., en eindigde dit verslag op eene wijze, waardig eenen Vorst, den vader van zijn vaderland, met de volgende woorden:

„Dit heeft de Koning gedaan, en ziet nu hier, wat hij van u lieden vordert, en dit is de vierde beweegreden, die u hier heeft doen vergaderen. Hij vordert, dat gij hem al de misbruiken ontdekt, die aan zijne kennis ontsnapt mogen wezen, en dat gij voor hem niet zult verborgen houden de onheilen of de middelen, waarmede het volk verdrukt wordt; vrees niet, dat uwe klagten als ontijdig zullen worden beschouwd, de Koning zal alle aandacht op uwe verzoogen vestigen.“

Dit was de taal, die *Willem de Rochofort* op den 14 januarij 1484, op last van zijnen Koning, aan de staten van Frankrijk voerde.

Wanneer wij deze redevoering eens wilden vergelijken met het berucht manifest van den 11 december, wat een wijd veld voor *aanmerkingen* zoude zich niet opdoen!

Karel VIII was geen constitutioneel Koning; er bestond geene grondwet, krachtens welke hij den troon beklimmen had; hij regeerde niet in de 19de eeuw en deed evenwel door zijnen eersten minister eene taal voeren, die niets dan het welzijn van zijn volk beoogde. — Hij vreesde geene adressen en stelde het integendeel ten pligt aan de vertegenwoordigers der natie, om bij verzoogen de bezwaren van zijn volk aan hem bekend te maken.

Wanneer de minister van *Maanen* de geschiedenissen van dien tijd en het voorbeeld, door dien Vorst gegeven, gelezen had, zoude hij dan niet moeten blozen? — Zoude hij het dan hebben durven wagen, om in een stuk, dat aan de vertegenwoordigers van het volk gerigt is, en door geheel Europa zal bekend worden, een recht, dat bij de grondwet erkend is, als eene misdaad uit te krijten? — om eerbiedige verzoogen, tot herstel van grieven, waarvan het bestaan bij datzelfde stuk niet ontkend wordt, als daden van oproer te bestempelen? — O tijden! hoe ver zijn wij gevorderd! de verzoeken van de beleedgden zouden misdadig wezen, bij diezelfde bezoldigde wezens, die hunne pogingen aanwenden, om tegenverzoekers op te winnen! — Dat de weldenkenden gerust zijn, en dat geene petitionarissen vreezen; hun gedrag kan bij eenigen, die op hun eigen belang meest bedacht zijn, als gewaagd worden beschouwd, maar de tijd zal eens geboren worden, dat de Koning, voorgelicht door rechtschapen mannen, het voorbeeld van eenen *Karel VIII* volgende, met dankbaarheid de verzoogen van zijn volk zal aanhooren, en zich beijveren de bestaande bezwaren op te heffen, wanneer hij tot beëindiging de rust en eendragt in zijn rijk zal zien heerschen.

(RED.)

Delftshaven, 30 december 1829.

DEBALLOTERING VAN HET DAGBLAD DE NOORD-BRABANDER IN DE SOCIETEIT AMICITIA, TE DELFTSHAVEN.

Daar ik gaarne alles vóór en tegen overweeg, en zoo wel van het eene als van het andere onderrigt wordt, deed het mij onlangs grootelijks genoegen, dat wij in onze societeit bij de andere dagbladen, als *Staats-, Haarlemsche- en Arnhemsche Couranten*, benevens het *Advertentie- en Handelsblad* ook den *Noord-Brabander* ter lezing ontvingen, te meer, dewijl ik, ofschoon protestant, sinds dien tijd ontwaar werd, dat zeer veel, hetwelk men te vergeefs in meest al deze zoo evengenoemde couranten zocht, alleen in denzelfden gevonden wordt. —

Het verwekte dan bij mij niet weinig verwondering, dat ik op den avond van gisteren, bij het doen der rekening van genoemde societeit, bij het uitsluitend in rondvraag brengen of

men den *Noord-Brabander* zoude behouden, een lid hoorde antwoorden, „dat die courant niets anders als bederfelijk was, dat dezelve niets dan kwaad stichte, en dat men dezelve moest vernietigen waar men kon.“ (!!!) Mijne verwondering stieg hooger, toen een ander lid aanmerkte, dat dezelve de onbetamelijkste van allen, en een mengelmoes van het vuilste van al de brabandsche papieren was. — Het was mij dan ook bijzonder aangenaam, dat ik deze bedenkingen door een roomsch lid, met waardigheid en door bondige bewijzen gestaafd, hoorde wederleggen, en het was dan ook hem niet ten kwade te duiden, dat hij verlangde, dat, indien de *Noord-Brabander* geenen ingang meer vinden kon, dan ook de *Arnhemsche Courant* niet meer genomen zoude worden, dewijl de oorzaak uit het punt van godsdienst scheen voort te komen, en dat alsdan hij als katholijk hetzelfde recht meende te hebben, als de protestant: daar hij verder beweerde, dat niets billijker was, dan dat ook alle andere couranten aan de ballotage onderworpen werden; — welk voorstel door heeren commissarissen werd aangenomen, en het gevolg had, dat geen de minste bedenkingen tegen de *Arnhemsche Courant* of andere dagbladen geopperd werden; het was alleen op den *Noord-Brabander* gemunt! deze werd met eene groote meerderheid *gedebaloteerd*. — Onbegrijpelijk was het mij echter, ja ik werd, alhoewel eenen anderen godsdienst belijdende, verontwaardigd, dat zelfs een roomsch lid, wien men in deze plaats zelfs voor zeer goed roomsch houdt, en die zijne belangstelling te voren zoo duidelijk had doen blijken, ook onder de afkeurders gevonden werd: en ik moet het dan ook alleen aan lafhartigheid toeschrijven, dat hij zijne stem er niet voor heeft durven uitbrengen. —

Met veel moeite heeft men vervolgens het voorstel aangenomen om den *Byenkorf* in rondvraag te brengen, dan de verdediger van den *Noord-Brabander* bleef aanbouden, om ten minste één blad te hebben, dat onpartijdig genoeg is, om het eene zoo wel als het andere te plaatsen, en het was dan ook, zoo als ik duidelijk ontwaar werd, beleefdheidshalve voor het gemelde lid, dat deze is aangenomen, terwijl eene andere nieuwe courant, het *Haagsche Dagblad*, *NOTA BENE*, geen de minste oppositie in de ballotage heeft ondervonden. —

De meergenoemde voorstander van den *Noord-Brabander*, scheen echter ontrent zijne medeleden billijken te oordeelen; daar hij, in plaats van hierover hoogst-ontevreden te zijn, alleen verklaarde, dat het hem speet in eene societeit als deze, twee derden der leden aan te treffen, welke *ex confesso* de fransche taal niet genoeg verstaan, waardoor geene fransche courant er ingang kan bekomen en aan hem de gelegenheid genomen werd om den *National van Libry-Bagnano* voor te stellen, door welke hij zeker geenen geringen dienst aan de afkeurders van den *Noord-Brabander* noch aan de regering zoude bewezen hebben, die, zoo als wij uit uw blad vernemen, nog al een duitje, en wel bij geheime besluiten, voor het werk van dien galeiboef opoffert. — Helaas!

Ik verzoek u, mijnheer de redacteur, dezen te plaatsen, opdat het u niet onbekend zoude wezen hoe edelmoedig men hier ter plaatse over u alom met alle reden zoo zeer gesoekt blad denkt, ten einde u aan te bevelen, zoo veel mogelijk zorg te dragen, dat men in zijne pogingen niet slaagt, om door het opzeggen van een enkel exemplaar uw dagblad uit te roepen; want daarvoor mogt aan overdrevene staatkundige of godsdienstige gevoelens dienst bewezen worden, maar voor elken onpartijdigen, waarheidslievenden en land en Koning beminnenden Nederlander zoude dit hoogst onaangenaam wezen.

Een verdraagzame Protestant.

* * * Heden overleed, na eene kortstondige ziekte, doch voorzien van de H. H. Sakramenten der stervenden, in den ouderdom van 65 jaren, 8 maanden en 26 dagen, onze hartelijk geliefde en dierbare Moeder, Mevrouw *PETRONELLA MENSENIG*, weduwe van wijlen den Wel Edelen Gestrengen Heer *G. M. VAN DER BEEK*, in leven gepensionerd Kapitein.

GORINCHEM,
5 januarij 1830.

Peter P. VAN DER BEEK,
Minderbroeder

en
W. VAN DER BEEK.

Souscription.

LIBRAIRIE ECCLESIASTIQUE ANCIENNE ET MODERNE de *MEQUIGNON* J^r, à Paris, et à Bois-le-Duc chez *LAMGENHUYSEN Frères*, Imprimeurs-Libraires.

BILLUART (FR. CAR. RENATI), *Summa sancti Thomae hodiernis academiarum moribus accommodata, sive Cursus theologiae iuxta mentem divi Thomae, insertis pro re nata digressionibus in historiam ecclesiasticam; nova editio, accurate emendata: accessit rerum Index generalis alphabeticus. Parisiis. 1827. 29 vol. in-8.*

Chaque livraison, composée de deux volumes brochés, couverture imprimée.

L'ouvrage paraîtra en dix livraisons; les sept premières sont en vente.

P R O S P E C T U S.

Ein important ouvrage dont nous avons entrepris une édition nouvelle est aujourd'hui si généralement recherché, qu'il est inutile d'en faire valoir le mérite par de nouveaux éloges. Dans les écoles de théologie, les professeurs l'indiquent à leurs élèves comme leur meilleur maître; dans l'exercice du ministère, les pasteurs des âmes l'interrogent comme leur conseil et leur guide. Plein de méthode et de profondeur, le P. BILLUART embrasse, surtout dans sa partie morale, une multitude de matières dont le développement lui assure un rang distingué parmi les théologiens du dernier siècle. Il discute avec une rare sagacité les questions les plus compliquées, les envisage sous tous les points de vue, et les appuie sur un raisonnement inébranlable; éminemment sage dans toutes ses décisions, il évite avec un bonheur égal les exagérations d'une sévérité qui décourage et d'un relâchement qui scandalise, et marche d'un pas ferme dans ce juste milieu où se trouve toujours la vérité et la vertu.

Depuis plusieurs années, la Théologie de BILLUART, sans cesse recherchée, ne se trouvait plus que dans les anciennes bibliothèques. Les sollicitations pressantes des esprits sages et éclairés, qui nous ont déterminé à réimprimer ce grand ouvrage nous honoraient trop pour ne pas nous faire affronter les difficultés sans nombre que présente une entreprise semblable.

Quelques personnes nous avaient engagé à supprimer les Dissertations historiques et critiques que le P. BILLUART a insérées dans le cours de son ouvrage; mais outre que l'abrégé fait par l'auteur lui-même, et imprimé en 1754, 6 vol. in 8°, n'a point eu de succès, ces thèses nous ont paru dignes d'être conservées, à cause de leur liaison avec l'Écriture sainte, l'histoire ecclésiastique et les questions théologiques, où elles répandent le plus grand jour. Nous reproduirons donc ce précieux ouvrage dans son entier, sans aucune altération du texte, nous servant pour copie de l'édition publiée à Maestricht en 1769; seulement, pour plus de méthode et de clarté, et surtout pour nous rapprocher de l'ordre aujourd'hui généralement adopté dans les séminaires, nous avons séparé le Dogme et la Morale, qui se trouvaient confondus dans l'édition que nous venons de citer.

La première partie formera six volumes, et la seconde quatorze. Le tome premier contiendra une Notice sur la vie et les écrits du P. BILLUART; nous donnerons avec le dernier vol: une Table générale des matières. Ce travail, entièrement neuf et d'une indispensable nécessité dans un Cours de Théologie aussi étendu, est confié à un ecclésiastique versé dans l'étude des sciences sacrées. Une autre personne, à qui la théologie n'est pas moins familière, a bien voulu se charger de revoir scrupuleusement les épreuves de tout l'ouvrage; et la copie est préparée avec le plus grand soin par MM. de Saint-Sulpice.

Une entreprise aussi importante ne pouvait être commencée dans un moment plus favorable. Le sacerdoce qui répare de jour en jour des pertes qui semblaient irréparables, le goût des saintes lettres et des études graves qui se ranime dans le jeune clergé, tout semble assurer le succès d'un ouvrage qui mérite de fixer l'attention du clergé et de tous ceux qui s'intéressent au progrès des études ecclésiastiques.

Nous avons adopté le mode de souscription, et fixé un prix aussi modéré qu'il nous a été possible, pour donner à MM. les ecclésiastiques toute facilité de se procurer un ouvrage qui mérite à tous égards une place dans leur bibliothèque.

Ordre des Volumes et des Traités.

DOGME.

T. 1. Prolegomena et Tractatus de Deo. — T. 2. Proseutio Tractatus de Deo. — T. 3. De Trinitate et opere sex Dierum. — T. 4. De Angelis et Incarnatione. — T. 5. De Incarnat. et Mysteriis XI. — T. 6. De Gratia.

MORALE.

T. 7. De Actibus humanis. — T. 8. De Peccatis et Legibus. — T. 9. De Fide et Regulis fidei. — T. 10. De Reg. fidei. Spe et Charitate. — T. 11. De Prudentia, Jure et Justitia. — T. 12. Proseutio Tr. de Justitia. — T. 13. De Contractibus. — T. 14. De Religione et Vitiis oppositis. — T. 15. De exteris virtutibus Justitiam annexis, Fortitudine et Temperantia. — T. 16. De Sacram. in Comm. et Baptismo. — T. 17. De Confirmatione et Eucharistia. — T. 18. De poenitentia. — T. 19. De Extrem. Unct., Ordine et Matrimonio. — T. 20. De Censuris, Indulgentiis et Statu religioso. Index generalis.

BEKENDMAKINGEN.

A A N B E S T E D I N G.

PASTOOR en KERKMEESTEREN der Roomsch-Katholijke Gemeente van Overasselt, zijn voornemens, op Woensdag den 10 Februarij 1830, 'smorgens ten 10 ure, ten huize

van **JAN TEUNISSEN**, Herbergier te Overasselt, aan te besteden:

Het BOUWEN van een geheel nieuwe KERK en afzonderlyk PASTORIJ-HUIS, met de LEVERANCIE van alle daartoe benoodigde MATERIALEN, evenwel met uitsondering van de KALK en STEENEN.

Zullende Bestek en Teekeningen, te rekenen van den 26 Januarij 1830, Zon- en Feestdagen uitgezonderd, voor een ieder ter visie liggen, ten huize van den genoemden **JAN TEUNISSEN**, te Overasselt, van 'smorgens 9 tot 's namiddags 3 ure, terwijl inmiddels de noodige inlichtingen bij den Mr. Timmerman **T. H. GRAAT**, in de Broederstraat te Nymegen, kunnen verkregen worden.

* * Men presenteert een goed HUISORGEL te koop van 4 1/2 Octaaf, met KERKFRONT, 4 heele en een half REGISTER, met name HOLPIJP, 8 voet; FLUIT, 4 voet; OCTAAF, 2 voet; QUINT, 1 1/2 voet; heele REGISTERS en PRESTANT, DISCANT, met nog plaats voor een REGISTER. Zeer geschikt voor een kleine KERK of KERKENHUIS. —

Te bevragen bij de Drukkers dezes. Brieven franco.

* * Ten Kantore van de *Gebroeders HARTOGENSIS*, in de Verwerstraat alhier, zullen, volgens gewoonte, worden uitbetaald de vervallene COUPONS der *RUSSISCHE OBLIGATIEN* en die der *WERKELIJKE SCHULD*, en belasten zij zich, met het bezorgen van nieuwe stellen COUPONS voor de *RUSSISCHE OBLIGATIEN*.

* * Men verlangt, van stonden aan, op een zeer aannemelijke voorwaarde, in een *APOTHEEK*, een *LEERLING*. Men adressere zich met vrachtvrije brieven bij den ondergeteekende.

J. G. HORN, Apoth^r, te Gorinchem.

PRIJZEN DER VOLGENDE EFFECTEN.

AMSTERDAM, 8 JANUARIJ.

Nederlanden.			Gebl.
Werkelijke Schuld	à 2 1/2 pCt.	63 3/4 - 63 1/2	63 3/16
Uitgestelde dito		1 1/16 - 1 1/8	1 3/16
Kansbiljetten	f	26 1/4 - 1/4	26 1/8
Stellen van uitgeloten dito			
Amortisatie-Syndikaat	4 1/2 pCt.	101 1/2 - 102	101 3/4
Domein Losrenten	2 1/2	98 3/4 - 99 1/4	99
Handel-Maatschappij	4 1/2	89 1/2 - 90	89 3/4
<i>Frankryk.</i>			
Inschrijving op het Grootboek	3	84 3/4 - 85 1/4	84
Certifikaten van dito		78 3/4 - 79 1/4	79 1/8
<i>Rusland.</i>			
Bij Hope en Co.	5	104 3/4 - 105 1/4	105
Negotiatie 1828.	5	104 3/4 - 105 1/4	105
Inschrijving op het Grootboek	6	68 1/4 - 69 1/4	69 1/8
Certifikaten van dito		70 1/2 - 71 1/4	70 7/8
Cert. dito Hamburg Admin.	5	100 3/4 - 101 1/4	101
Dito te Londen genegocieerd		101 1/2 - 102 1/4	102
<i>Pruissen.</i>			
In Londen genegocieerd		111 3/4 - 112 3/4	
Idem 2 ^d e Ligting		111 3/4 - 112 3/4	
<i>Spanje.</i>			
Neg. bij Hope en Co.	5 1/2	47 1/4 - 49	48 1/2
Te Parijs en Londen gedom ^d	5	9 3/4 - 10 1/4	10 1/8
Renten perpetuel		63 1/4 - 65 1/4	63 3/4
Coupons	f	15 1/2 - 18 1/2	
<i>Polen.</i>			
Loten	f	105 - 107	
<i>Wenen.</i>			
Bank	5 pCt.	102 1/4 - 1/4	102 1/8
Dito	4	92 3/4 - 93 1/4	93
Certifikaten	2 1/2	59 3/4 - 60 1/4	
Metaliek	5	101 - 1/2	100 3/8
Dito te Londen genegocieerd		101 - 1/4	101 1/8
Dito	2 1/2	57 1/2 - 58	
Bank-Aktien	3	1535 - 1545	1540
Aandeelen f 100 bij Rotchild		215 - 217	216
Dito " 250 dito	4	409 - 411	410
<i>Napels.</i>			
Cert. bij Lamaison en Bouwer		86 - 1/2	
Dito Napelsche Adm.		87 3/4 - 88 1/2	88 3/16
Dito te Londen genegocieerd		99 1/2 - 100	99 3/4
<i>Denemarken.</i>			
Negotiatie in Londen		75 3/4 - 76 1/4	76 1/8
<i>Engeland.</i>			
Geconsolideerde		95 1/4 - 1/4	